

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK OPONENTA RIGORÓZNÍ PRÁCE

Téma práce: Neoprávněné nakládání s osobními údaji
Autor: Mgr. Ján Jaroš
Konzultant: JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
Oponent: JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.
Rozsah práce: 113 stran textu (z toho 92 stran vlastního textu)
Datum odevzdání práce: 4.8.2014

1. Aktuálnost (novost) tématu: Autor si vybral zajímavé téma, které výrazně přesahuje obor trestního práva, jde o téma multidisciplinární, musí se podrobně zabývat úpravou civilněprávní a správněprávní, v návaznosti na to vyložit i postih trestněprávní. Jde o téma, kterému se odborná literatura příliš nevěnuje, přesto v dnešní době se zdá být čím dál více aktuálním, a to zejména s ohledem na rychlý, až překotný rozvoj informační technologií a jejich zasahování do každodenního života obyvatel. Dynamicky se rozvíjí nejen samotné informační technologie a jejich vliv běžný život lidí, ale též právní úprava na ně navazující, dochází tak k vývoji i úpravy týkající se výlučně nakládání s osobními údaji, a to jak na národní, tak i nadnárodní úrovni, ve spojitosti s tím i následné judikatury národních soudů (příp. speciálních úřadů soudního typu), ale též soudů na mezinárodní úrovni (zejména Evropského soudu pro lidská práva).

2. Náročnost tématu na:

- teoretické znalosti – byly potřeba znalosti z oboru trestního práva hmotného i procesního, ale též z dalších právních oborů, především z práva ústavního, správního, občanského, též mezinárodního a evropského,
- vstupní údaje a jejich zpracování – autor se měla zabývat současnou právní úpravou, měl zohlednit současnou i dřívější judikaturu, příp. provést srovnání historické či mezinárodní,
- použité metody – odpovídají tématu, bylo zapotřebí provést analýzu současného stavu, případně provést srovnání historické či mezinárodní, vhodné bylo uvést též úvahy de lege ferenda.

3. Kritéria hodnocení práce:

- **Logická stavba práce:** Autor rozdělila práci do 7 částí, k nimž přidal nečíslovaný úvod a závěr. V první kapitole pojednává o pojmu osobní údaj, nabízí pohled do historie. V návaznosti na to definuje pojem subjekt údajů a identifikační údaje, dále pak citlivé údaje. Druhou kapitolu autor nazval „čin soudně trestný“, zde na několika málo stranách představuje ve stručné podobě své pojetí trestného činu a jeho znaků (spíše z hlediska obecného, než s konkrétní aplikací na příslušné ustanovení trestního zákoníku, o němž pojednává). Zde by bylo možno namítnout poněkud nesprávnou systematiku v pojednání o subjektu trestného činu (2.3.1.3), neboli o typových znacích charakterizujících subjekt trestného činu v rámci jeho skutkové podstaty (tj. nadřazená kapitola 2.3.1.), kam systematicky nespadá otázka, zda trestného činu se může dopustit fyzická nebo právní osoba, nespádají sem ani otázky trestné součinnosti, o nichž je zde také pojednáno. Nadto taková obecná kapitola pojednávající o základech trestní odpovědnosti obecně je v práci na téma neoprávněného nakládání s osobními údaji poněkud nadbytečná. Ve třetí kapitole se pak autor věnuje konkrétní skutkové podstatě neoprávněného nakládání s osobními údaji.

Tato kapitola tvoří jádro práce. Nejprve se zde věnuje historickému vývoji, následně rozebírá ustanovení § 180 tr. zákoníku, podkapitolu 3.2. dále podrobně člení podle členění ustanovení § 180 tr. zákoníku. Nakonec uzavírá tuto kapitolu částí věnovanou vztahu ustanovení § 180 tr. zákoníku k jiným ustanovením trestního zákoníku, především se věnuje možnostem jednočinného souběhu s trestnými činy pomluvy a zneužití pravomoci úřední osoby. V další kapitole čtvrté se autor věnuje judikatuře související s trestným činem neoprávněného nakládání s osobními údaji. Je sice otázkou, zda bylo nutné příslušnou judikaturu rozebírat v samostatné kapitole, či zda nebylo vhodnější ji zapracovat do samotného výkladu příslušných pojmů, na druhou stranu s ohledem na rozsah publikovaných údajů z jednotlivých trestních věcí (za současného rozvedení i skutkových zjištění soudů) lze autorem zvolený přístup akceptovat. Dále autor v samostatné kapitole ve stručnosti zmiňuje přístup okolních států, tedy Slovenska, Rakouska, Německa a Polska k neoprávněnému nakládání s osobními údaji. V následující šesté kapitole se zabývá souvisejícími problémy s ochranou osobních údajů a informací, věnuje se především poskytování informací orgány činnými v trestním řízení a poskytování informací podle zák. č. 106/1999 Sb. V poslední kapitole sedmé zmiňuje další mimotrestní prostředky ochrany osobních údajů, a to v rámci práva správního a občanského.

- **Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací:** Autor cituje z cizích prací standardním způsobem. Přehled použité literatury není na rigorózní práci příliš bohatý, což je do značné míry dáno též specifičností tématu, jakož i tím, že se danému tématu teorie opakovaně a systematicky nevěnuje. Přehled tak čítá především základní učebnice a komentáře z trestního práva hmotného a procesního, nicméně řada (běžně dostupných) jich také chybí – např. komentář Fenykův, Vantuchův, či autorských kolektivů pod vedením Jelínka, Novotného či Fenyka, pokud jde o trestní zákoník, dále i komentáře k trestnímu řádu, jehož ustanovení se nejméně v kapitole šesté autor též zabývá. Podobně nijak bohatý není ani přehled odborných článků. Cizojazyčné zdroje autor nezmiňuje vůbec, a to ani v přehledu literatury, ani v rámci poznámkového aparátu, pouze cituje zahraniční normy a rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva. Při citaci jinak dodržuje jednotný formát citací, který odpovídá ČSN ISO 690, resp. 690-2.
- **Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu):** Autor, jak z textu práce vyplývá, má k vybranému tématu blízko, je pracovníkem Úřadu na ochranu osobních údajů, jeho osobní zkušenosti se promítají v řadě pasáží práce. Autor se poctivě věnuje zvolenému tématu, do hloubky provádí analýzu jednotlivých problematických pojmů (zejména v první kapitole), čímž si vytváří prostor pro následný rozbor skutkové podstaty trestného činu neoprávněného nakládání s osobními údaji. Takový výklad je jistě obohacující i pro právníka zaměřeného ryze na trestní právo, jde vlastně pro něj o náhled specialisty z jiného právního oboru. To je třeba na práci především ocenit. Zajímavý je též rozbor správněprávní judikatury, autor se nevyhýbá ani kritice některých rozporuplných rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, k nimž zaujímá vlastní odůvodněné stanovisko. Mnohdy cituje i názory dalších odborníků na dané téma, s nimiž se setkává při různých příležitostech, jako jsou různé konference či semináře. V tomto směru je třeba ocenit i kapitolu třetí tvořící jádro práce. Jako poněkud nadbytečná se mi jeví kapitola druhá, která mnoho nových poznatků nepřináší, v rámci systematiky této kapitoly bývalo mohlo být pojednáno o samotném trestném činu neoprávněného nakládání s osobními údaji, a to bez obecných vyjádření a vysvětlení jednotlivých znaků trestného činu, jejichž znalost lze od čtenáře předpokládat. Energie a prostor věnované této kapitole bývaly mohly být věnovány zahraničním úpravám, o nichž autor pojednává v kapitole 5., kde velmi stručně zmiňuje na pouhých čtyřech stranách zahraniční úpravu čtyř států (prakticky jen opisem zákonného textu). Při tom podrobný rozbor tamní úpravy (alespoň některého z vybraných států) by byl podle mého názoru mnohem cennější, a to i pro případné návrhy de lege ferenda, které autor v závěru své práce sice zmiňuje, ale jednoznačně je neformuluje. Je ale pravdou, že rozbor principu subsidiarity trestní represe je v práci na dané téma nepochybně na místě, což autor správně doplňuje samostatnou kapitolou věnovanou mimotrestním prostředkům ochrany osobních údajů, jejichž možnou aplikací by se soud vždy měl zabývat i při uplatňování trestní odpovědnosti

- pachatele.
- **Úprava práce (text, grafy, tabulky):** Úprava textu je řádná, úhledná, práce je členěna standardním způsobem. Autor v práci nezpracovával žádné kriminologické průzkumy, tabulky ani grafy tak nevyužívala.
  - **Jazyková a stylistická úroveň:** Autor užívá spisovného jazyka, práce je psána celkem čtivě, prakticky se neobjevují gramatické chyby, spíše výjimečně se objevují v práci stylistické nedostatky či neobratná vyjádření. Ne zcela vhodné se jeví občasné využívání hovorových idiomů či metafor (např. „přebít“, „vzduchoprázdno“ apod.), autor si je určité nevhodnosti těchto termínů obvykle vědom, proto je často uvádí v uvozovkách. Výjimečně nevhodné užití slova vede k věcné nesprávnosti, jde ale spíše o drobnou nepozornost (např. trestný čin „neboli“ přestupek).

4. Případné další vyjádření k práci: Autor zpracoval poměrně obtížné téma, byť jemu blízké, kterým se poctivě zabýval, práce má poměrně vysokou odbornou úroveň. V řadě pasáží autor přináší vlastní postřehy získané z vlastní praxe.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

- *Máte nějaký konkrétní návrh de lege ferenda, jak by měla být vylepšena trestněprávní úprava postihu neoprávněného nakládání s osobními údaji?*

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 23. ledna 2015

JUDr. Jiří Říha, Ph.D.
oponent